

Respons

Irak: Når regnes et inngått ekteskap som gyldig?

- Hvilken dato skal man legge til grunn for gyldig inngått ekteskap? Er det den dagen paret har inngått ekteskap i en seremoni med en mulla, eller den dagen ekteskapet registreres i familiedomstolen (Personal Status Court)?

Islamsk lov

Innen islam finnes det flere kriterier som må ligge til grunn for en gyldig ekteskapsinngåelse. De mest sentrale er at et frieri og en aksept fremkommer i samme seremoni, at ekteskapet er inngått på frivillig basis, og at det foreligger en kontrakt. Kontrakten kan inngås muntlig eller skriftlig. Til slutt er det viktig at ekteskapet gjøres kjent, og at det fullbyrdes.

Noen par inngår en ekteskapskontrakt flere måneder, eller av og til noen år, før ekteskapet fullbyrdes ved at paret flytter sammen. Dette kan for eksempel ha sammenheng med at man sparer penger til å stifte bo. Kontrakten inngås likevel lang tid i forkant for å formalisere forholdet i slike tilfeller. Fra det tidspunkt kontrakten underskrives, betraktes paret som offisielt ektepar, selv om ekteskapet ennå ikke er helt fullbyrdet, det vil si at de ennå ikke har vært sammen seksuelt (Khader 2004, s. 205). Paret anses da som gift uten å bo sammen, og må formelt skille seg fra hverandre dersom de ønsker å gå fra hverandre. Da vil det stå i skilsmissepapirene til kvinnen at hun er skilt, men fortsatt jomfru.

Irakisk lov

Ifølge irakisk lov er det imidlertid slik at et ekteskap ikke er formelt gyldig før det er registrert i familiedomstolen.

Ifølge Iraks personstatuslov av 1959, paragraf 10, 3. ledd, skal innholdet i ekteskapskontrakten undertegnes av paret (eller deres stedfortredere) i en dommers påsyn. Dommeren bekrefter ekteskapsinngåelsen og overrekker paret en gyldig ekteskapsattest (*hujja*).

Dersom én av eller begge partene ikke er personlig til stede under ekteskapsinngåelsen, skal det stå i ekteskapskontrakten at en *wakil* (representant) inngikk kontrakten på vegne av den ene og/eller andre parten (tidligere ansatt ved den norske ambassaden i Amman, samtale mai 2014).

Respons Irak: Når regnes et inngått ekteskap som gyldig?

Personstatuslovens paragraf 10 sier følgende om krav til registrering av ekteskapskontrakten:

The marriage contract should be registered in a special record in the competent court without paying any fees, according to the following conditions:

- 1- Submitting a statement showing the identity of the two parties to the contract, their age, the amount of the dowry, and the absence of any legal impediment to the marriage. This document must be signed by the two contracting parties and certified by the Mukhtar (mayor) of the district or the village, or by two revered figures of the district's citizens.*
- 2- The document must be supplemented by a medical report confirming that the two spouses in question are free from communicable diseases and health impediments, in addition to other documents required by law.*
- 3- The content of the document must be written on the register and signed by the two parties to the contract, through a written signature or a thumbprint, in the presence of the judge who then certifies the marriage and provides the spouses with the marriage evidence (Hujja).*
- 4- The content of the documents duly registered is to be put into effect. In addition, they are applicable in what concerns the dowry as long as they are not subject to an objection before the competent courts.*
- 5- Any man who concludes his marriage contract outside the court is punished with a period of imprisonment that is no less than six months and no more than a year, or charged with a fine that is no less than three hundred Dinars and no more than a thousand Dinars. If he concludes another marriage outside the court when he is already married, the imprisonment penalty shall range between a minimum of three years and a maximum of five years.*

Når anses ekteskapet som gyldig?

I henhold til islamsk lov anses et ekteskap som gyldig etter at kontrakten er inngått, og det har blitt kunngjort blant parets nærmeste. Én måte å bekjentgjøre ekteskapsinngåelsen på er å avholde en bryllupsfest. Det er imidlertid ikke alle som gjør det. Da må man likefullt bekjentgjøre det på annen måte.

Et par kan være ansett som gift allerede etter seremonien med mullaen, dersom ekteskapsinngåelsen ble gjort kjent for deres familie og venner. Men ifølge Unni Wikans egyptiske informanter er det uklart hvilke rettsvirkninger som inntreffer og hvor langt de kan strekkes, dersom partene, tross kontrakt, ikke flytter sammen og fullbyrder ekteskapet, hvilket er det siste og endelige stadium i ekteskapsinngåelsen (Dahl 1992, s. 72). Gjennom *dukhla* fullbyrdes ekteskapet, og intet ekteskap er gyldig uten at fullbyrdelsen skjer i riktige former og med forventet resultat – at brudens dyd tas, og at seremonien viser at brudens dyd var intakt ved ekteskapsinngåelsen.

Et ekteskap som ikke er fullbyrdet, er nettopp kun det – et ekteskap der paret ikke bor sammen.

Uavhengig av hva som anses som tilstrekkelig for å bli gift i henhold til tradisjonell islamsk rett, så må et ekteskap være registrert i familiedomstolen for å være juridisk gyldig (rettskraftig) i Irak.

Respons Irak: Når regnes et inngått ekteskap som gyldig?

Mange, spesielt sunnimuslimer, går i dag direkte til familiedomstolen. Shiamuslimer avholder i langt større grad en seremoni med en mulla først. I Sør-Irak, der de fleste er shia, kaller de mullaen for *sayyid*. I nord, der de fleste er sunni, benyttes begrepet mulla i større grad.

Ved domstolen skal man møte personlig eller med stedfortreder. Det er ikke tilstrekkelig å sende inn et dokument fra en mulla og deretter få ekteskapskontrakten i posten.

Derimot kan en dommer (*qadi*) fra familiedomstolen komme hjem til kvinnens familie for å vie et par. Da blir ekteskapskontrakten inngått i brudens hjem.

Ytterligere informasjon om ekteskapsinngåelse i Irak finnes i Landinfo 2011.

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) skal som faglig uavhengig enhet innhente og analysere informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om. Landinfos responser og temanotater er basert på opplysninger fra både åpne og anonyme kilder. Opplysningene er innsamlet og behandlet i henhold til kildekritiske standarder.

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegørelser for et tema, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater. Responser er utarbeidet innenfor korte frister og inneholder gjerne lite bakgrunnsinformasjon.

Opplysningene som blir lagt fram i responsene, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser er heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- Dahl, Tove Stang (1992). *Den muslimske familie*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Khader, N. (2004). *Ære og skam. Det islamiske familie- og livsmønster i Danmark og Mellemøsten*. København: Borgen.
- Landinfo (2011, 24. mai). *Irak: Muslimsk ekteskapsinngåelse og skilsmisse*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra http://www.landinfo.no/asset/1631/1/1631_1.pdf [lastet ned 27. mai 2014]
- [Personstatusloven] (1959). *Law Nr 188 of the year 1959 Iraqi Personal Status Law and Amendments*. Bagdad: The Sovereignty Council. Tilgjengelig via American Bar Association http://apps.americanbar.org/rol/publications/iraq_personal_status_law_1959_english_translation.pdf [lastet ned 20. mai 2014]

Muntlig kilde

- Tidligere ansatt ved den norske ambassaden i Amman som jobbet med familiegjenforeningssøknader. Samtale 9. mai 2014.

© Landinfo 2014

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.

Respons Irak: Når regnes et inngått ekteskap som gyldig?